

1/2001

2001-02-16

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Nya och framtida funktioner i Elmarknadsservice.....	1
Rapporteringsfrågor - allmänt	2
Uppföljning av rapporteringen av mätvärden.....	2
Timmätning och rapportering under schablonggränsen – vad gäller?	3
Frågor som rör schablonavräkning.....	4
Hur många har rapporterat in slutliga andelstal i tid?	4
Andelstalsrapport till balansansvariga för kvalitetskontroll	4
Det är viktigt att kontrollera förbrukningsprofilens kvalitet	4
Endast schablonleveranser ska ingå i slutliga andelstal	4
Viktigt registrera rätt inför slutavräkningen	5
Andelstalsberäkning för produktion som ingår i förbrukningsprofilen ..	6
Produktion och hur den mäts och rapporteras	7
Produktion måste timmätas	7
Mätvärdesrapportering för produktion	8
Statistik är inte bara kul – den är nyttig också	8
Rapport från referensgrupperna för balansavräkning.....	8
Information från Schablondelegationen.....	10
Information om Sveriges effektsituation.....	10

Nya och framtida funktioner i Elmarknadsservice

Elmarknadsservice har förbättrats och ytterligare utveckling är planerad. Bland annat kommer aktörsinformationen att kunna uppdateras av aktörerna själva, det blir möjligt att ta ut rapporter ur aktörsinformationen och en presentation kommer att finnas av totala andelstal.

Ser du något som är gale i informationen eller att du märker att funktionerna inte fungerar som de ska, ta gärna kontakt med marknadsjour@svk.se.

Just nu finns följande nya funktioner tillgängliga:

Svenska Kraftnät, Box 526, 162 15 Vällingby, tel 08-739 7800, fax 08-37 84 05, webbplats: www.svk.se

Redaktör: Irene Klee, tel 08-739 7713, ansvarig utgivare: Märten Norgren, tel 08-739 7958

Beställ våra informationsblad via @-post på följande sätt:

ElmarknadsKontakt och Ediel-Nytt hos: irene.klee@svk.se, Avräknings-Nytt hos: avrakning@svk.se

Frågor om informationsstruktur och avtal: marknadsjour@svk.se, tel 08-739 7788, fax 08-37 77 26

Frågor om avräkning: avrakning@svk.se, tel 08-739 7974, fax 08-37 87 99

Frågor om Ediel: helpdesk.ediel@svk.se, tel 08-739 7775, fax 08-739 7760

Aktörsinformation

Aktörsinformationen på elmarknadsservice har kompletterats med utrymme för uppgift om interna ombud. Informationen i databasen är dock ännu inte uppdaterad. Det finns vidare en länk från nätägaren som visar en presentation över vilka nätområden som nätägaren har.

Nätområdesinformation

Det finns nu möjlighet att sortera listor över nätområden med olika sorteringsbegrepp. Uppgiften om nätområdestyp har kompletterats.

Förbrukningsprofiler

Nu publiceras förbrukningsprofiler per nätområde med upplösning också på höglast och låglast per dygn och månad. Dessutom publiceras förbrukningsprofiler per snittområde och hela Sverige med upplösning på timme samt höglast och låglast per dygn och månad.

Schablonavräkningspriser

Schablonavräkningspriser publiceras per snittområde och för hela Sverige med höglast, låglast och medelpris. Schablonavräkningspriset är elspotpriset i prisområde Sverige som volymvägts per höglast- och låglastperiod för varje snittområde. Priset kommer att användas vid prissättningen av kvarkraften i slutavräkningen.

Rapporteringsfrågor - allmänt**Uppföljning av rapporteringen av mätvärden**

Energimyndigheten har funnit att Vattenfall Sveanät inte sköter viktiga funktioner för att elmarknaden ska fungera eftersom de inte har läst av många kunders elmätare under det senaste året. Företaget har inte heller rapporterat förbrukningsuppgifter i rätt tid. Energimyndigheten kräver nu att Vattenfall Sveanät läser av kundernas elmätare och rapporterar förbrukningssiffror. Uppgifterna är nödvändiga för att den fria elmarknaden ska fungera. Kraven är förenade med höga viten.

Passa på att följa upp hur ditt företag ligger till! På vår webbplats kommer en uppföljning av rapporteringen av mätvärden snart att finnas. Vi redovisar hur företagen ligger till med rapporteringen enligt nätägaravtalet (senast inne kl 06 så att Svenska Kraftnät kan kontrollera kvaliteten) och enligt mätningsföreskrifterna (senast kl 10).

Timmätning och rapportering under schablongränsen – vad gäller?

Det finns ett antal frågor som ställts till oss om timmätning och rapportering under schablongränsen som vi vill försöka svara på. Detta är Svenska Kraftnäts syn på hur frågorna bör behandlas:

Fråga:

Är det förbjudet att mäta förbrukning per timme under schablongränsen?

Svar:

Nej.

Fråga:

Vem bekostar en timvis mätning under schablongränsen?

Svar:

1. I normalfallet bekostar elanvändaren timmätningen. Det kan göras på två sätt:
 - a) Elanvändaren har nätavtal med nätägaren som förutsätter timmätning (t.ex. effekttariff) och betalar då timmätningen i nättariffen
 - b) Elanvändaren har ett särskilt avtal med nätägaren om timmätning och betalar då timmätningen som ett tillägg.
2. Elanvändaren har ett gällande avtal om timmätning.
En övergångsregel i ellagen säger att om elanvändaren hade ett gällande leveransavtal 1/11 1999 med elleverantören som förutsätter timmätning, har elanvändaren rätt att fortsätta timmätningen utan merkostnad så länge som avtalet gäller.

Fråga:

Hur ska avräkningen av förbrukning som mäts timvis under schablongränsen ske?

Svar:

Om uttagspunkten har timmätning kan avräkningen ske antingen som timavräkning eller schablonavräkning. Enligt mätningföreskrifterna är det elleverantören som ska anmäla avräkningsmetod till nätägaren vid leverantörsbytesanmälan.

Problemet för den nye elleverantören är att denne normalt inte känner till vilken mätmetod som tillämpas, varför det i praktiken innebär att elleverantören kommer att ange att uttagspunkten ska schablonavräknas.

Svenska Kraftnäts rekommendation:

Vi rekommenderar att timmätta uttagspunkter som schablonavräknas, månadsvis rapporteras som mätartyp 800 om inget annat avtalats. För uttagspunkter med effekttariff (63 – 80 A) rekommenderar vi att uttagspunkten timavräknas. Det gäller även uttagspunkter med avkopplingsbar last. Förbrukningsprofilen blir då mer rättvisande för vanlig hushållsförbrukning.

Frågor som rör schablonavräkning

Hur många har rapporterat in slutliga andelstal i tid?

Den 22 januari hade 230 nätområden av 300 rapporterat in sina slutliga andelstal för november 1999. Hela 15 procent av dessa hade då så dålig kvalitet på andelstalen att vi kontaktat nätägarna för att få reda på orsaken.

Andelstalsrapport till balansansvariga för kvalitetskontroll

Svenska Kraftnät har rapporterat uppgift om slutliga andelstal för november 1999 till de balansansvariga den 24 januari 2001. I balansansvarsåtagandet ingår att kvalitetskontrollera dessa andelstal. Rutiner för detta finns beskrivna i kapitel 6 i handboken "Rutiner och informationsstruktur på elmarknaden". Den finns att hämta på vår webbplats under valet Elmarknaden/Handbok.

På grund av de brister i kvaliteten som nämns i artikeln ovan, kommer andelsalsrapporten att skickas ut igen efter att rättelser har gjorts.

Det är viktigt att kontrollera förbrukningsprofilens kvalitet

I många nätområden visar det sig att vi har fått förbrukningsprofiler som inte är korrekta. Orsaken kan t.ex. vara att timmätvärden har rättats, förbrukningsprofilen justerats men de nya uppgifterna kanske inte har rapporterats. Vi återrapporterar förbrukningsprofilen till nätägaren vid varje rapporteringstillfälle för att man ska kunna kontrollera att nätägaren och Svenska Kraftnät har samma förbrukningsprofil. Om så inte är fallet, måste nätägaren undersöka orsaken och kontakta oss för att sedan rapportera om uppgifterna.

Kontrollera också att förbrukningsprofilen på Elmarknadsservice är korrekt. Det har visat sig att det finns brister i våra rutiner för uppdatering av Elmarknadsservice. Dessa brister försöker vi nu åtgärda.

Endast schablonleveranser ska ingå i slutliga andelstal

När beräkningen av slutliga andelstal görs ska endast de uttagspunkter som ingick i förbrukningsprofilen vid den preliminära schablonavräkningen finnas med. Det betyder att de uttagspunkter som timavräknades i november 1999 inte ska schablonavräknas och alla timmätta uttagspunkter som ingick i förbrukningsprofilen måste schablonavräknas.

Viktigt registrera rätt inför slutavräkningen

Vi har uppmärksammat att ett vanligt fel är att man vid mätaravläsningar registrerar fel mätyp i sitt kundregister.

Det är viktigt att registrera rätt mätyp för att andelstalsberäkningen ska bli korrekt. Om man registrerar en mätare med en annan säsongindelning än den som finns i uttagspunkten kommer inte fördelningen av energin att bli rätt vid andelstalsberäkningen.

Nedanstående problem och förslag till åtgärder – som tål att repeteras – hämtar vi från förra utgåvan av ElmarknadsKontakt:

Problem:

Höglast- och låglastenergierna i förbrukningsprofilen har fördelats felaktigt. Man har t.ex. räknat helgdagar som infallit en måndag – fredag som låglasttid trots att förbrukningsprofilens höglastenergi omfattar alla måndagar – fredagar 06-22 utan hänsyn till om det är helg eller inte. Det har gjort att man vid beräkningen av andelstalen har för höga låglastvärden och för låga höglastvärden. Problemet har uppmärksamats i de preliminära andelstalen.

Åtgärd:

Felaktigheterna måste korrigeras så att fördelningen av förbrukningsprofilen blir korrekt i slutavräkningen.

Problem:

Felaktig fördelning har gjorts för andra mätypen än den vanliga tidstariffmätningen. I Svenska Kraftnäts PM "Anvisningar för att beräkna preliminära och slutliga andelstal" beskrivs hur preliminära och slutliga andelstal beräknas för alla förekommande mätypen. Anvisningarna finns att hämta på vår webbplats under valet Mätvärden och schabloner/Andelstal.

Åtgärd:

Manuella registreringar i befintligt systemstöd måste göras korrekt om det inte finns någon automatisk funktion inbyggd i systemet. Följ systemleverantörens anvisningar.

Problem:

En ny balansansvarig har tillkommit (pga. inflyttning) i slutavräkningen jämfört med balansavräkningen.

Åtgärd:

Kontrollera Svenska Kraftnäts strukturrapport för slutavräkningen och anmäl till Svenska Kraftnät om någon balansansvarig har tillkommit.

Andelstalsberäkning för produktion som ingår i förbrukningsprofilen

All produktion ska enligt nuvarande regelverk vara timmätt och timavräknad. En övergångsregel säger att, om timmätning saknades den 1 november 1999, så har man möjlighet att göra installationen ända fram till slutet av 2001. När andelstal ska beräknas finns två sätt att hantera den produktion som inte är timmätt. De beskrivs nedan.

Normallösning

Behandla inmatningspunkten som en uttagpunkt dvs. registrera den elleverantör och balansansvarig som köper kraften.

Periodisera energin för den uppmätta inmatningen efter förbrukningsprofilen i enlighet med vad som gäller för mätartypen.

Beräkna andelstal för aktuell elleverantör/balansansvarig genom att summera den periodiserade uppmätta inmatningen – med omvänt tecken – och förbrukningen.

Om elleverantören/balansansvarig har tillräckligt hög förbrukning kommer andelstalet att bli positivt dvs. få acceptabel kvalitet.

Metoden innebär att andelstalen får godkänt i Svenska Kraftnäts kvalitetskontroll. Elleverantören för produktionen får själv hålla reda på hur stor andel produktionen har blivit påförd vid andelstalsberäkningen genom de mätvärden för produktionen han får från nätägaren.

Nödlösning

Om andelstalet för en elleverantör/balansansvarig blir negativt måste man tillgripa en provisorisk metod fram till dess att timmätning har installerats för produktionen. Periodisera den uppmätta produktionen på samma sätt som i normalfallet ovan.

Addera den uppmätta inmatningen – utan teckenändring – till förbrukningsprofilen. Använd sedan den korrigerade förbrukningsprofilen (höglast- och låglastvärde) för att beräkna andelstalen för elleverantör/balansansvarig.

Summa andelstal kommer att bli högre än den förbrukningsprofil som Svenska Kraftnäts publicerar och vår kvalitetskontroll kommer därför att indikera en differens.

I Svenska Kraftnäts slutavräkning kommer den balansansvarige med balansansvar för förlusterna att tillgodoräknas produktionen som inte är timmätt. Därmed måste den som köper produktion från anläggningar utan timmätning få ekonomisk kompensation från den balansansvarige för förlusterna.

Observera!

Nätförlusterna ska inte reduceras med den produktion som inte är timmätt, utan inmatningspunkten ska behandlas som en uttagspunkt enligt vad som sägs ovan. Om nätägaren köper produktion eller själv äger produktion för att täcka nätförlusterna, ska den som är balansansvarig för nätförlusterna krediteras produktionen vid faktureringen.

Produktion och hur den mäts och rapporteras

Produktion måste timmätas

Om all produktion inte är timmätt, kan det komma att innebära att schablonavräkningsystemen hos alla aktörer som omfattas av sådan produktion, måste modifieras. Detta för att kunna eliminera de problem som uppstår i andelstalsberäkningen som beskrivs ovan. Kostnaden för ändringar i systemen – tillsammans med ökade kostnader hos aktörerna för avräkningsfelet mellan aktörerna – känns omotiverade eftersom problemet lätt kan lösas genom att installera timmätare.

Exempel på omfördelningskostnad:

Svenska Kraftnäts schablonavräkningspris för december 1999 är 154 kronor/MWh (medelpris/månad). Höglastpriset är 172 kr/MWh dvs. en prisskillnad på 18 kronor.

Antag att en produktionsanläggning på 100 kW enbart körs 15 timmar per dygn under 20 dygn dvs. 30 MWh/månad under höglasttid (pga. att efterfrågan är som störst då och betalningen som bäst). Antag att producenten får betalt med schablonavräkningspriset 172 kr/MWh (höglast för december 1999) av leverantören som köper produktionen. Genom omfördelningen av produktionen i schablonavräkningen kommer produktionen enbart att värderas till 154 kr/MWh dvs. 18 kr/MWh lägre än vad leverantören betalar dvs. $18 \times 30 = 540$ kr per månad.

Avräkningsfelet i exemplet innebär att leverantören som köper produktionen subventionerar övriga leverantörers förbrukning med 540 kronor under denna månad. Av kostnaden för den inköpta kraften överförs alltså 10 % till konkurrenterna.

Detta förutsätter dock att nätägaren läser av mätaren för produktionen varje månad. Om nätägaren läser av mätaren en gång per år får man anta att prisskillnaden blir större mellan schablonavräkningens medelpris för året och den faktiska inköpskostnaden.

Svenska Kraftnät rekommenderar därför att all produktion som saknar timmätning snarast förses med sådan för att undvika den komplexa situation som uppstår i schablonavräkningen. Om inte detta genomförs kommer inte kvaliteten på schablonavräkningen att kunna garanteras, varvid kostnader felaktigt omfördelas mellan aktörer.

Mätvärdesrapportering för produktion

Mätvärden, "leveransvärden", i inmatningspunkter såväl för timmätvärden som för räkneverksvärden ska rapporteras med produktkod 1009 och med positivt tecken för energimängden.

En produktionsanläggnings uppmätta uttag ska behandlas som normala uttagpunkter dvs. mätvärdena, "leveransvärdena", såväl för timvärden som räkneverksvärden ska rapporteras med produktkod 1010 och med negativt tecken för energimängden.

Således ska aldrig uppmätt energi för inmatning respektive uttag netto-redovisas (summeras).

För att ange vilken anläggning mätvärdena avser, används anläggnings-ID i MSCONS-meddelandet.

Statistik är inte bara kul – den är nyttig också

Den svenska statistiken över produktionen och effekt har stora brister. Vid uppföljningen av belastningssituationer som t.ex. den 5 februari i år, är det svårt att få fram rättvisande statistik. Svensk Energi och Svenska Kraftnät har en överenskommelse att göra förbättringar och vi har anpassat vårt avräkningssystem för att kunna ta emot produktionsvärden per produktionslag. Vi uppmanar alla nätägare att dela upp mätvärdesrapporteringen av aggregerade mätvärdesserier till Svenska Kraftnät och balansansvariga. Se NätKontakt 6/2000.

Samtidigt vill vi uppmana alla regionnätägare att rapportera de timvis mätta nätförlusterna separat (produktionskod 1006). Kan vi gemensamt genomföra dessa åtgärder kommer vi att kunna producera statistik för landet med en betydligt högre precision än tidigare. Därmed kommer Statistiska Centralbyrån, NordPool och Svensk Energi att kunna få ett underlag för publicering till stor fördel för elmarknadens aktörer.

Rapport från referensgrupperna för balansavräkning

Svenska Kraftnät har två referensgrupperingar som ägnar sig åt erfarenhetsutbyte när det gäller avräkningsfrågor. De heter NIB (Nätägare i balansavräkningen) och BIB (balansansvariga i balansavräkningen). Grupperna består av nätägare och balansansvariga samt Svenska Kraftnät. Årets första träff ägde rum den 1 februari. Syftet är att utbyta synpunkter och föra fram förslag till förändringar. En av de viktigaste frågorna som togs upp var följande:

- Sedan april 2000 har det varit möjligt att godta retroaktiva ändringar i balansavräkningen av timmätta serier för förbrukning i strukturrapporten, som redovisas i strukturrapporten (se NätKontakt 2/2000), för att förbättra kvaliteten på schablonavräkningen. Det överenskomms på mötet att sådana retroaktiva förändringar inte längre ska tillåtas

eftersom de får allvarliga ekonomiska konsekvenser för de balansansvariga.

- Svenska Kraftnät bör se till att strukturrapporten till de balansansvariga sänds ut senast den 25:e i månaden. De förseningar som förekommer inverkar menligt på de balansansvarigas kvalitetsarbete.
- En åtgärd för att förbättra mätvärdesrapporteringen är att följa upp hur leverantörerna av estimeringsfunktionerna har lyckats med sina system. Svenska Kraftnät tar upp denna fråga med Svensk Energi.
- Om mätserier saknas bör Svenska Kraftnät sända en automatisk fax som talar om vilka serier det är fråga om. Faxet bör gå ut 5 dagar efter mätdygnet och tidpunkten bör senare kortas ned. Svenska Kraftnät kommer att utreda frågan.
- De balansansvariga framförde ett krav om att Svenska Kraftnät ska rapportera planerad balanskraft till balansansvariga redan dagen efter leveransdygnet så att en avstämning kan göras utan försening på samma sätt som för bilateral handel. Idag sker rapporteringen efter att alla mätvärden kommer in.
- Ett ytterligare krav från de balansansvariga är att mer resurser bör läggas på att få fram balanskraftsfakturan till den 6:e dagen efter mätperiodens slut. Nu är det alltför lång eftersläpning ansåg de. Samma sak gäller korrektionsfakturan som bör komma redan efter 3 månader.

Svenska Kraftnät svarade att om alla mätvärden kommer in så är det möjligt att skicka ordinarie balanskraftsfakturan enligt önskemål. Detta underlättar om nätägaren har estimeringsfunktionen i drift (se punkten ovan). Om arbetet med att producera den ordinarie fakturan kan minska, ökar förutsättningarna att ta fram korrektionsfakturan tidigare. De balansansvariga anser att Svenska Kraftnäts eftersläpning med faktureringen leder till att nätägaren uppfattar det som acceptabelt att släpa efter med rapporteringen.

Information från Schablondelegationen

Schablondelegationen har en egen webbplats www.energi.se/schablon. Den är nu uppdaterad med mer information och kommer från och med nu regelbundet att uppdateras. Här finns bland annat mötesprotokoll från schablondelegationens möten.

Uppdatering och remissbehandling av handboken "Rutiner och informationsstruktur på elmarknaden" utgåva B är nu inne i sin slutfas. Den kommer (faktiskt!) snarast att läggas ut på Svenska Kraftnäts webbplats.

Information om Sveriges effektsituation

Som vi tidigare nämnt publicerar vi nu *prognoser* för effektsituationen i Sverige på vår webbplats. Tre nivåer av risker för effektbrist som kan förutses för nästa dygn eller de fyra följande dyggen, anges med färgsignaler. Du har tillgång till informationen från webbplatsens förstasida. □